

31-10-95

**Werkgroep voor Vogel- en Natuurbescherming
Midden-Brabant**

PEREGRIJN

PEREGRIJN

**Periodiek van de Werkgroep voor Vogel-
en Natuurbescherming Midden-Brabant.**

**Redactie: Herman Petermeijer
Ad van Poppel**

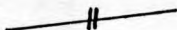
**Redactieadres: Anna Paulownahof 144
5038 VW Tilburg
tel. 013 - 425388**

Dagelijks bestuur van de vereniging:

Voorzitter:	Nico Hilgers	tel. 04241 - 4258
Secretaris:	Krijn Jan Provoost	tel. 073 - 149231
Penningmeester:	Sjef Staps	tel. 013 - 630703

Contributie:

Gewone leden	f 40,- per jaar
Huisgenoot leden	f 20,- per jaar
Leden tot 25 jaar	f 20,- per jaar

*Met een gastvrij en vriendelijk team staan wij voor uw gezelschap klaar.
Keuze uit feest, diner of actieve arrangementen in een originele
breugheliaanse ambiance.*

*Wij reserveren voor 1 gezelschap per dag vanaf 30 tot 125 personen.
Ter lering en de vermaak onze originele oudvlaamse café- en volksspellen.*

**boerderij de schaapjes,
oisterwijksestraat 12,
5076 na haaren, tel. 04242-15735
b.g.g. 013-345675**

**de nieuwe hoef,
gorp en ley 1,
5051 pp goirle, tel. 013-345675
b.g.g. 04242-15735**

UITNODIGING

voor de vergadering van de Werkgroep voor Vogel- en
Natuurbescherming Midden-Brabant op Dinsdag 31 oktober 1995.

Plaats: De Schaapjes, Oisterwijksedreef 12, Haaren. 04242-15735.

Aanvang: 20.00 uur.

A G E N D A

1. Opening en mededelingen.
2. Vaststelling verslag vergadering van 26 september 1995.
3. Postbespreking.
4. Stand van zaken m. b. t. Helvoirt.
5. Organisatie bekendtelling en overige tellingen winterseizoen.
6. Vaststellen datum november-ekskursie.
7. Rondje waarnemingen.
8. Rondvraag en sluiting.

**Verslag van de ledenvergadering van de Vogel- en Natuurbe-
scherming Midden-Brabant gehouden op 26 september 1995.**

Aanwezig: Nico Hilgers, Loek Hilgers, Frans van den Oetelaar, Frits v.d. Meer, Toine Murray, Ton van Baal, Sjef Staps, Jan van Rijswijk, Stijn Hilgers, Dolf Gijtenbeek, Erik van Gemert, Arno Zieltjens, Jo Swaans, Kees Ketelaars, Ben Mertens, Piet v.d. Hout, Herman Petermeijer, Roos Bakx, Gerard v.d. Kaa, Sheila van Poppel, Ad van Poppel, Hans v.d. Haring, Louis Kemperman, Krijn Provoost.

Afgemeld: Hans van Loon, Albert Boer, Lidwien Matton, Jan Paymans, Frank van den Oetelaar.

1.

Opening en Mededelingen

De afmeldingen worden genoemd. Een deel van de werkgroep landschapsbeheer zal op 2 oktober met het bestuur vergaderen over de positie van de werkgroep binnen de vereniging. Aan de bespreking zal ook Herman Petermeijer deelnemen. De statuten van de vereniging worden aan belangstellenden uitgedeeld. Voorts heet Nico iedereen van harte welkom.

Bij dit agendapunt wordt ook nog vermeld dat we door een misverstand op 17 september "schitterden" door afwezigheid op de Dag van Natuurmonumenten. Nico roept de leden op het bestuur te versterken met een "PR-man of -vrouw".

Hij komt er volgende vergadering op terug.

2.

Verslag van de ledenvergadering van 29 augustus 1995.

Dit verslag zal in het volgende nummer van Peregrijn worden opgenomen en worden vastgesteld op de ledenvergadering van 31 oktober 31 oktober a.s. Naar aanleiding van de vorige vergadering wordt nog medegedeeld dat de knotploeg op 23 september begonnen is met het winterprogramma (aanmelden bij Jo Swaans!) en dat Gerard nog zit te wachten op resultaten van huiszwaluw-tellingen.

3.

Postbespreking

-Natuurmonumenten vraagt of we in 1996 wederom 2 vogelwandelingen willen organiseren. Nico neemt contact op en vraagt ook of er dit najaar nog iets van ons wordt verwacht.

-Op 23 oktober is er een ledenvergadering van Vogelbescherming in Den Bosch (f 10,- entree).

-Weekend van 8 oktober is er een "Vogeldag" van Vogelbescherming : World Birdwatch 1995. Jammer dat het info-materiaal zo laat is aangekomen.

-Het verslag van de bekendtelling zal in Peregrijn worden opgenomen.

-Diverse tijdschriften ter inzage.

4.

Beheersplan Hondenberg

Een voorstel voor een beheers- en inrichtingsplan (dat door een aantal mensen is voorbereid) zal door Nico en Dolf aan de directie worden aangeboden. De werkgroep landschapsbeheer beoordeelt of we het werk aan kunnen, indien de directie met het plan instemt.

5.

Natuurbescherming Oost-Europa

Dolf licht toe hoe het met de Natuurbescherming in Hongarije gaat. De grond wordt "op de markt gebracht" en het gevaar bestaat dat aaneengesloten natuurterreinen nu verbrokken worden of een jachtbestemming krijgen. Hij is op zoek naar een project waar wij als Vogelwerkgroep aan zouden kunnen bijdragen : een soort adoptie. Vraag is hoe de leden daar over denken.

De vergadering kan zich voorstellen dat we als vereniging een bedrag van b.v. f 10.000,- van ons kapitaal voor een afgerond project beschikbaar stellen, maar het moet zinvol (geen bodemloze put) en controleerbaar zijn. Dolf gaat op grond van deze uitspraak verder zoeken.

6.

Commissie zeldzaamheden

Aan deze commissie gaan Ad van Poppel, Piet v.d. Hout en Herman Petermeijer deelnemen. De commissie heeft een ondersteunende taak om in overleg met waarnemers van bijzondere vogels tot meer zekerheid over de juistheid van de waarneming te komen. Dit verhoogt de betrouwbaarheid van het archief en het waarnemingsvermogen van onze leden.

7.

Waarnemingen

Ijsvogeltjes (Hondenberg en Leemputten door Loek en Erik), Buizerd (6 exemplaren, trekkend, Sjef Staps), Visarend (Belvertsvan, Arno), Purperreiger (Station West, Louis), Lepelaar (54 exemplaren Biesbosch, Dolf) en 3 Oeverloper, 21 aalscholvers en 1 IJsvogel (Boterpad, Herman)

8.

Rondvraag

De huisvestingscommissie zal op korte termijn een inrichtingsplan voor het Koetshuis in Helvoirt opstellen en een begroting. De ledenvergadering kan dan een budget beschikbaar stellen.

Er zijn voorstellen voor een voorjaarsexcursie naar Ootmarsum, een zomerexcursie naar het Markiezaat en een Raven-excursie, dit najaar. Volgende vergadering nadere afspraken.

9.

Sluiting

Den Bosch, Krijn Jan Provoost
23 oktober 1995

H

Verslag ledenvergadering Vogelwerkgroep Midden-Brabant
29 augustus 1995

afwezig met bericht: Krijn Provoost, Gerard van der Kaa, Jo Swaans, Louis Kemperman, Hans van Lieshout.

aanwezig: Ton van Baal, Roos Backx, Albert Boer, Eric van Gemert, Dolf Gijtenbeek, Hans van der Haring, Nico Hilgers, Loek Hilgers, Piet van den Hout, Hans van Loon, Frits van der Meer, Toine Murray, Frans van den Oetelaar, Jan Paijmans, Herman Petermeijer, Ad van Poppel, Sheila van Poppel, Victor Retel Helmrich, Peter Slingerland, Ronald Smulders, Sjef Staps, Arno Zieltjens.

2. Verslag.

Het verslag wordt akkoord bevonden; Herman Petermeijer laat aantekenen, dat hij de uitdrukking "dommige boeren" niet voor zijn rekening wil nemen.

3. Postbespreking.

Geen bijzonderheden.

4. Saneringscommissie.

De voorzitter leidt het onderwerp in met een kort overzicht van de stand van zaken. De "saneringscommissie" heeft naar het oordeel van het bestuur zijn werk goed gedaan en het bestuur wil daarom Sjef Staps déchargeren en Frits van der Meer met een schone lei laten starten. Dolf Gijtenbeek meent dat er nog een opbrengst van f. 8.400,- ontbreekt in het overzicht. Frits maakt duidelijk, dat dit bedrag (uit houtverkoop) pas is ontvangen na afsluiting van de boekhouding per medio 1995. De vergadering heeft verder geen opmerkingen bij het gepresenteerde overzicht. Als lid van de "saneringscommissie" maakt Herman Petermeijer vervolgens enige opmerkingen met betrekking tot de verenigingsstructuur. Er zijn naar zijn mening te veel en te onduidelijke procedures, waardoor het voor het bestuur nauwelijks mogelijk is om werkelijk verantwoording af te leggen over het feitelijk gevoerde financiële beleid. Hij stelt voor om de nieuwe kascontrolecommissie (die overigens nog ingesteld moet worden. L.H.) samen met de nieuwe penningmeester duidelijkere en kortere procedures te laten vastleggen. Dolf Gijtenbeek koppelt daar het voorstel aan vast om de afdeling landschapsonderhoud (de "knotploeg") financieel los te koppelen van de vereniging. Zij kan dan overigens dotaties blijven doen ten gunste van de vereniging. Dit voorstel roept al direct enige reacties op, die verwijzen naar de problemen die in het verleden zijn gerezen rond de uitgave van het boek "Vogels in Midden-Brabant". Vooral nog geldt het reglement dat naar aanleiding daarvan is opgesteld. Het bestuur neemt de gedane suggestie overigens mee en zal deze nader

bespreken met de knotploeg. Tenslotte wordt toegezegd dat bij de volgende vergadering enkele exemplaren van de statuten en het bedoelde reglement aanwezig zullen zijn.

5. Tellingen.

Ad van Poppel laat de verschillende projecten kort de revue passeren. Voor het fenologie-onderzoek zijn acht formulieren ontvangen. De korhoendertellingen hebben geen exemplaren meer opgeleverd op de Oirschotse Heide. Op de Rechte Hei zijn twee hanen waargenomen en in de Drunense Duinen één haan. De dodaars is op enkele terreinen goed geteld, op andere veel minder. In de nestkasten te Oisterwijk zijn dit jaar geen Bonte Vliegenvangers vastgesteld. Het verslag van de Regenwulptellingen is binnenkort te verwachten. Er hebben ongeveer zeventig oeverzwaluwen gebroed op het eilandje in de Leemputten; een groot succes. Bij het Blauwe Meer is een zanddepot een kolonie van ongeveer vijftig oeverzwaluwen aangetroffen. De resultaten van de Huiszwaluwtelling zijn niet bekend; hiernaar zal navraag gedaan worden bij Gerard van der Kaa.

6. Plannen afdeling Landschapsonderhoud.

Het knotseizoen start op 23 september 1995. Men kan bellen naar Jo Swaans of Nico Hilgers voor de exacte lokatie; belangstellenden worden van harte opgeroepen om mee de handen uit de mouwen te steken. Er wordt inmiddels gewerkt aan het opstellen van een beheersplan voor de Hondsborg. Hierover zullen te zijner tijd nadere mededelingen worden gedaan. Op zondag 24 september 1995 is er een excursie naar de Hondsborg. Start om 09.00 uur vanaf de parkeerplaats.

7. Waarnemingen.

De Kleine Plevier op de Leemputten blijkt toch succesvol te hebben gebroed; er zijn twee jongen waargenomen. Ook een Bontbekplevier is er waargenomen. Op 5 augustus is een Grote Gele Kwikstaart gezien op het Brandven. Daarnaast zijn er Paapjes en een Roerdomp gezien op Kampina, een Slechtvalk te Tilburg en een Havik bij het Leikeven.

8. Rondvraag.

Dolf Gijtenbeek roept de vogelwerkgroep op om een financiële ondersteuning te geven aan natuurbescherming in Oost-Europa. Als voorbeeld wijst hij op Hongarije, waar als gevolg van de privatisering iedere Hongaar maximaal 300 ha. grond mag kopen. Hierdoor dreigt een geweldige versnippering van een groot areaal nu nog gave poesta-gronden. De Hongaarse vogelbescherming probeert nu lokale clubs op te zetten om zo (via particuliere aankoop) belangrijke natuurgebieden te verwerven en veilig te stellen. Als vogelwerkgroep zouden we zo'n project kunnen

steunen. Bij de opening van de week van het landschap (15 september a.s.) kan dat. De vergadering reageert in eerste instantie zeer positief op deze suggestie. Dolf zal er op terugkomen en onderzoeken of er een aanterkkelijk sponsorproject voor onze groep te vinden is.

Piet van den Hout vraagt of er een regeling bestaat met betrekking tot het toelaten van heteluchtballonnen op natuurterreinen. Zo'n regeling bestaat wel, maar de controle daarop blijkt in de praktijk moeilijk. Het bestuur ziet op dit moment nog geen reden tot actie, ondanks de incidenten, die zijn waargenomen.

Na afloop van de vergadering vertelt Loek Hilgers het een en ander over de determinatie van steltlopers aan de hand van een aantal dia's.

//

Natuurkerngebied Rijens Broek

Het college van burgemeester en wethouders van Tilburg heeft onlangs in zijn vergadering de ontwikkelingen m.b.t. het natuurkerngebied Rijens Broek behandeld. In de Tilburgse Koerier d.d. 28-09-1995 kunnen we het volgende lezen "Een paardenpension aan de Langendijk heeft nauwelijks gevolgen voor het natuurkerngebied Rijens Broek, maar de noordwest-tangent, de woningbouw en het goederenspoor wel. Dit blijkt uit onderzoek na bezwaren van o.a. de Vereniging Werkgroep Natuurbehoud en Natuurbeheer Tilburg (naar aanleiding van de, red.) afgifte van een bouwvergunning. De gemeente probeert nu met een compensatieplan de gevolgen van de stadsuitbreiding in dit opzicht te beperken. Met de provincie wordt overlegd".

//

COMMISSIE WAARNEMINGEN

Op initiatief van het bestuur is uit de leden een commissie benoemd die zich zal gaan bezighouden met het waarnemingsarchief. In de notulen van de vorige vergadering wordt gesteld dat die commissie een ondersteunende taak zal hebben om bij bijzondere waarnemingen, in overleg met de waarnemer, tot meer zekerheid over de juistheid van de waarneming te komen.

Dit verhoogt, denkt het bestuur, de betrouwbaarheid van het archief en het waarnemingsvermogen van onze leden.

De nieuwbakken commissie, die zich het liefst 'commissie waarnemingen' noemt, heeft op 10 oct. jl. voor het eerst vergaderd en vastgesteld dat zij zich wel kan vinden in de door het bestuur beoogde doelstelling.

Waarom! In de laatste drie jaren is het aantal ingezonden waarnemingskaarten verveelvoudigd. Dat is, denken wij, voor een belangrijk deel te danken aan de maandelijkse publicatie ervan in Peregrijn. Ad houdt die gegevens nauwkeurig bij en met genoegen stellen wij vast dat het archief daar wel bij vaart

Toch is het huidige archief niet meer dan een registratie m.a.w. er is geen enkele toetsing van de juistheid van de waarneming anders dan van de waarnemer zelf. Hoezeer we overtuigd zijn van de 'goede trouw' van de waarnemers betekent dit toch een zekere vrijblijvendheid die de kwaliteit, lees de betrouwbaarheid, van ons archief ongunstig kan beïnvloeden. Bovendien: wie van ons is in alle gevallen 100% zeker van wat zij/hij gezien heeft en is het dan zo gek dat ruggespraak mogelijk is.

Het zal duidelijk zijn dat de meer bijzondere waarnemingen b.v. die in afwijkend biotoop of seizoen en de toevallige-of dwaalgasten meer onze aandacht zullen vragen, dan de soorten die voor alle vogelaars gemeengoed zijn.

We hebben als commissie geen andere intentie dan de 'taak' zoals die eerder is omschreven zo uit te voeren dat het resultaat voor ieder acceptabel is. Dat houdt overigens ook in dat we, bij onverdeelde twijfel, opname van een waarneming in het archief moeten kunnen weigeren.

Tot slot: de achterzijde van de waarnemingskaart bevat o.a. de rubriek 'doorslaggevende determinatie-kenmerken'. Het zou leuk zijn als die, zeker bij bijzondere soorten, vermeld werden maar los daarvan: het toetsen van een waarneming aan deze doorslaggevende determinatie kenmerken is een uitstekende methode om zeker te zijn en zeer leerzaam bovendien.

Piet v.d. Hout
Ad v. Poppel
Herman Petermeijer

WAARNEMINGEN

De volgende waarnemingen werden voor opname in het waarnemingen-archief ontvangen:

Aalscholver	05-09-1995	21 Boterplas, pleisterend	HP
	29-09-1995	25 Tilburg, Griegstraat, overtrekk. W.	AvP
Boerenzwaluw	28-09-1995	12 Strabrechtse Heide	AvP, SvP
Buizerd	1995	Moddervelden, wrs. broedgeval	NH, WvdW
	07-10-1995	22 Nieuwkloosterade, Zuid-Limburg	LK
Blaauwborst	06-04-1995	1 Moddervelden, zingend	NH
	1995	Beeldven, april/mei	WvdW
Boomklever	22-10-1995	1 De Brand	AvP, SvP
Boomvalk	02-09-1995	1 Tilburg, wijk Wandelbos	LK
Canadese gans	20-10-1995	2 Udenhout, Leemkuilen	AvP, SvP
Dodaars	02-10-1995	11 Oisterwijk, Staalbergven	AvP, SvP
Gierzwaluw	11-09-1995	1 Kampina	PvdH
	11-09-1995	2 Berkel-Enschot	PvdH
Grauwe gans	21-10-1995	32 De Brand, overtrekkend west	AvP, SvP
Groene specht	20-10-1995	1 Kampina, Palingven	AvP, SvP
Houtduif	08-10-1995	1 Goirle, Wilgengaard. Broedend!	RB
Huiszwaluw	16-09-1995	10 Tilburg, wijk Wandelbos	LK
Ijsvogel	05-09-1995	1 Boterplas	HP
	21-10-1995	1 De Brand, Zandley	AvP, SvP
	1995	1 Beeldven, juli/augustus regelmatig	NH, WvdW
Keep	21-10-1995	2 De Brand	AvP, SvP
Kneu	10-09-1995	15 Katsbogte	RB
	24-10-1995	35 Tilburg, Spinder	AvP
Koperwiek	05-10-1995	200 Tilburg, Kraaiven	LK
Oeverloper	05-09-1995	3 Boterplas	HP
Purperreiger	24-09-1995	1 Tilburg, station west, overvl.	LK
	07-10-1995	1 Nieuwkloosterade, Zuid-Limburg	LK
Roodborsttapuit	28-09-1995	2 Strabrechtse Heide	AvP, SvP
Slobeend	05-10-1995	16 Huis ter Heide, Leikeplas	AvP
Steenuil	09-10-1995	1 Udenhout, Loonse Molenstraat	AvP, SvP
Tafeleend	02-10-1995	3 Oisterwijk, Voorste Goorven	AvP, SvP
Visarend	17-09-1995	1 Kampina, Belversven, jagend	AZ
Wespendief	20-06-1995	Kievitsblek	NH
	1995	Kievitsblek, regelm. juni/juli/aug.	WvdW
Witgatje	20-10-1995	1 Kampina, Palingven	AvP, SvP
Zwarte roodstaart	10-09-1995	1 Katsbogte, mannetje	RB
	01-10-1995	2 Tilburg, Reeshof	AvP, SvP
	07-10-1995	1 Slenaken, Zuid-Limburg	LK

Waarnemingen en/of ingevulde waarnemingskaarten werden ontvangen van: Roos Backx (RB), Nico Hilgers (NH), Piet van den Hout (PvdH), Louis Kemperman (LK), Herman Petermeijer (HP), Ad van Poppel (AvP), Sheila van Poppel (SvP), Willem v. d. Wouw (via Nico Hilgers) (WvdW), Arno Zieltjens (AZ).

Ad van Poppel.

Bekentelling seizoen 1995/1996.

In navolging van vorig jaar organiseert het SOV (Samenwerkingsverband Oost-Brabantse Vogelwerkgroepen) ook deze winter weer een 3-tal bekendtellingen. Hierbij wordt, in tegenstelling tot wat sommige mensen misschien zullen denken, niet het aantal beken geteld, maar de vogels die zich op en langs de beken ophouden. Vanwege een gebrek aan voldoende tellers heeft men vorig jaar al besloten om zich te beperken tot de beken die behoren tot het stroomgebied van de Dommel. Ook het komende seizoen zal dit het geval zijn. De tellers die vorig jaar aan de telling hebben deelgenomen, hebben inmiddels een verslag ontvangen. Ook is een exemplaar opgenomen in de bibliotheek van de Werkgroep, zodat geïnteresseerden hier het verslag kunnen inzien. Verder is de vorige vergadering toegezegd dat een samenvatting van het verslag in een van de volgende Peregrijns zal worden opgenomen. Wegens tijdgebrek bleek het niet mogelijk om dat deze aflevering reeds te doen. Overigens mogen ook andere belangstellenden deze taak op zich nemen; voor dit doel is een gratis exemplaar van het verslag beschikbaar. Ook voor nieuwe tellers is een exemplaar beschikbaar. Vorig jaar hebben Albert Boer, Loek Hilgers, Piet van de Hout, Kees Ketelaars, Hans van Loon, Ben Mertens, Herman Petermeijer, Ad en Sheila van Poppel, Peter Slingerland, en Ronald Smulders een aantal Midden-brabantse beken geteld (Reusel, Oude Ley, Kleine Aa, Essche Stroom). Ik hoop dat deze mensen ook dit winterseizoen weer bereid zijn en voldoende tijd beschikbaar hebben om weer mee te doen. Voor de november-telling (11-12 november) ben ik i.v.m. vakantie echter nog op zoek naar een vervanger die tijdens de november-telling de Kleine Aa (tussen Beerze/Smalwater en Essche Stroom) kan tellen. Ook de Voorste Stroom zou indien mogelijk geteld moeten worden.

Ad van Poppel.

AKTIVITEITEN-OVERZICHT

dinsdag	31 oktober	ledenvergadering
donderdag	23 november *	ledenavond Vogelbescherming
woensdag	15 november	bestuursvergadering
dinsdag	28 november	ledenvergadering
woensdag	13 december	bestuursvergadering

* In de vorige Peregrijn stond deze avond abusievelijk aangekondigd voor maandag 13 november; dit moet dus zijn: donderdag 23 november.

HANDLEIDING BEKENTELLING S. O. V.

Inleiding.

In de winter van 1995-'96 vervolgt het SOV (Samenwerkingsverband voor Oost-Brabantse Vogelwerkgroepen) het project:

BEKENTELLING in het STROOMGEBIED de DOMMEL.

Getracht wordt om alle beeklopen van dit bekenstelsel in 3 verschillende perioden in het winterhalfjaar te tellen.

Alle watergebonden vogelsoorten (eenden, steltlopers, IJsvogels, Grote gelekwikstaart e.d.) en nog enkele andere vogelsoorten, die op of direct langs de beek kunnen zitten (zoals roofvogels, spechten, e.d.) worden geteld.

Het doel van de bekendtelling is om een beeld te krijgen van de ornithologische waarde van het bekenstelsel in de winterperiode. (Zoals aantalsverloop, soortverspreiding, milieuomstandigheden e.d.)

De opzet van het project is als volgt: De beken worden in kleine stukken verdeeld, die trajecten genoemd worden. Iedere medewerker telt een aantal van deze c.a. 1 km lange trajecten. De waarnemer loopt direct langs de beek en noteert de aantallen waargenomen soorten op de beek en de soorten die zich binnen ca. 100 mtr. aan weerszijden v/d. beek bevinden. Iedere werkgroep heeft een coördinator, die verantwoordelijk is voor het verdelen van de trajecten. Hij verstrekt de tellers de telformulieren en een kaartje, waarop de trajecten zijn aangegeven. (Dit kaartje wordt slechts éénmaal verstrekt en moet dus goed bewaard worden, je kunt zelf kopieën maken.) De formulieren dienen binnen 2 weken na elke telling bij de plaatselijke coördinator ingeleverd te worden. Naam en adres van de coördinator zijn aangegeven onderaan het telformulier.

DE TELPERIODES:

- 1e. Tweede weekend van november (11/12 nov.)
- 2e. Tweede weekend van januari (14/15 jan.)
- 3e. Tweede weekend van maart. (10/11 maart)

Bij verhinderd is het toegestaan uiterlijk 2 dagen voor of 2 dagen na deze data te tellen. Kan men ook dan niet, dan moet zo spoedig mogelijk van te voren een volwaardige vervanger gezocht worden. Lukt dat ook niet, dan moet met de coördinator bijtijds contact worden opgenomen.

De tellingen gaan onder alle weersomstandigheden door, zelfs wanneer het wateroppervlak is dichtgevroren.

DE TELTRAJECTEN:

Elke beek is verdeeld in een aantal genummerde trajecten van c.a. 1 km. lengte. De grenzen van de trajecten zijn zo gekozen, dat ze in het veld gemakkelijk voor de teller herkenbaar zijn (bruggen, stuwen, wegen etc.).

HET INVULFORMULIER:

Op het formulier moet overal waar een * staat worden doorgehaald wat niet van toepassing is. Alleen de gegevens van pleisterende vogels moeten worden genoteerd. Wanneer vogels overvliegen, dient het aantal tussen haakjes genoteerd te worden. Er is echter ook voldoende plaats gereserveerd om soorten toe te voegen, die niet op de lijst staan. Onderaan het telformulier is ruimte opengelaten om evt. recentelijke veranderingen aan de beek, zoals plaatselijke verstoringen e.d. te noteren. Voor elk traject moet de helderheid van het water worden aangegeven (A of B) zo ook voor ijsvorming (A, B of A+B).

DE TELSOORTEN:

Alle Futen	Uilen	Bonte kraai
Reigerachtigen	Leeuweriken	Staatmees
Zwanen	Tapuiten	Boomklever
Ganzen	Piepers	Boomkruiper
Eenden	Kwikstaarten	Kramsvogel
Roofvogels	Gorzen	Koperwiek
Spechten	Aalscholver	Grote lijster
Steltlopers	Nijlgans	Putter
Rallen		Sijs
Meeuwen	Ook de soorten:	Goudvink
Spechten	IJsvogel	

En uiteraard ook alle zeldzamere soorten!!!!

Vogels die zich op of aan de plassen bevinden , die vlak langs de beek liggen, moeten apart genoteerd worden.

Het is interessant, om de beekresultaten te vergelijken met de vogelpopulatie, die zich tegelijkertijd op de kanalen bevindt. Daarom wordt nu geprobeerd om deze waterwegen ook te tellen. Het gaat om het Wilhelminakanaal tussen Breugel en Tilburg en het Beatrixkanaal. Kanaalgedeeltes zijn vrij overzichtelijk en kunnen op de fiets geïnventariseerd worden. Daarom zijn deze gedeeltes uitstekend geschikt voor tellers met wat minder ervaring of door tellers die zaterdag en zondag willen tellen.

ENKELE TIPS:

- 1 Probeer steeds ver vooruit met de kijker de beek af te zoeken, sommige soorten, zoals Dodaarzen zijn erg schuw en moeten op geruime afstand door de teller ontdekt worden.
- 2 Ruim voor een bocht even het veld inlopen, waardoor je op afstand het gedeelte na de bocht kunt afzoeken. Hierdoor vermijd je, dat door een plotselinge confrontatie de evt. aanwezige vogels paniekerig wegvliegen, of zich direct gaan verstoppen, cq. wegduiken.
- 3 Door geregeld achter je de beek te controleren is de kans groot, dat je evt. gemiste exemplaren alsnog ontdekt.

ALVAST VEEL SUCCES EN VOGELPLEZIER TOEGEWENS

De coördinatoren:

Wil Beeren
kard, De Jongstr.10
6021 VX Budel
0495-493437

Marco Renes
Spinnerstr. 6
5683 MK Best
0499-393008

Jon Boesten
De Mommers 12
5581 AL Waalre
040-2215276

Ad v. Poppel
Griegstr. 449
5011 HL Tilburg
013-4552030

Jan Verhoeven
Kastanjeweg 48
5401 GW Uden
0413-269381

Guus Nas
Mirabelweg 23
5632 PA Eindhoven
040-2412880

Cursus Alledaagse Vogels

De dinosaurussen zijn niet uitgestorven. Hun nazaten jagen op kruimels appelgebak op terrassen, bedelen bij hengelaars om vis en stampen rond op uw dak: vogels. De stad is vaak de beste plek om ze van dichtbij te zien. Dit is de eerste, inleidende, aflevering van een spoedcursus alledaagse vogels.

Het verschil tussen drijf- en vliegsijssies

Naar vogels kijken heeft misken- de voordelen. Wie op het pontje over het IJ steeds weer diezelfde collega tegenkomt, of moet car- poolen zonder bijgeleverd conver- satiemateriaal, kan opmerkingen over vogels maken. Ze zijn er al- tijd en bieden een mooi excuus om zwijgend over de buitenwe- relid uit te kijken. Met af en toe een terloopse opmerking over wat voorbij vliegt, wordt aan de eis tot sociale omgang voldaan. Het leren kennen van een paar vogel- namen is een te verwaarlozen in- vestering in vergelijking met het moeten onthouden van kinderna- men, schoolcarrières, ziektege- schiedenissen en vorige vakantie- bestemmingen.

Er zit bovendien een verplichte kant aan die kennis. Zoals er ele- mentaire omgangsvormen zijn, zijn er elementaire vogels. Het al of niet bewust kijken naar vogels maakt een flink deel uit van een mensenleven. Het onderscheid

tussen spreeuw en merel blijft echter iets dat menigeen in ver- legenheid brengt. Het verwijt dat vogels allemaal op elkaar lijken gaat niet op. Ze hebben weliswaar alle iets onmiskenbaar vogelach- tigs, maar verder putten zij zich uit in het zich herkenbaar maken — voor hun soortgenoten. Wan- neer ze al geen sprekend uiterlijk hebben, is er wel iets in hun ge- drag of motoriek dat opvalt.

De beste basis voor indeling van vogelsoorten is al generaties gele- den door stadsbewoners gelegd. De door vogelkijkers in het groen vaak bespottte indeling in drijf- en vliegsijssies biedt een uitstekend uitgangspunt voor het verder wer- ken aan vogelkennis. De 'kenners' gebruiken zelf al even makkelijke indelingen. Zo is er een groep vo- gels die voornamelijk piep zeg- gen. Die noemen de kenners pie- pers. Al naar gelang de plaats van piepen onderscheiden zij vervol- gens de boompieper, de graspie-

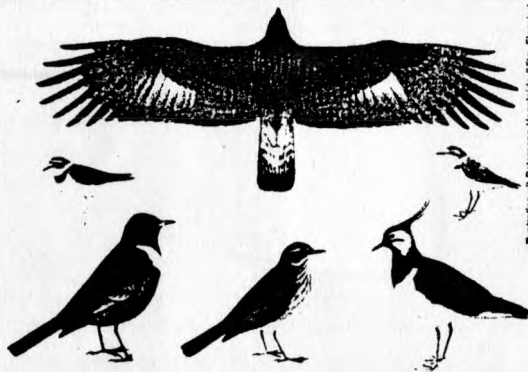
per en bergpieper. Enkele vogels die aangenaam fluiten noemen zij al even treffend de fluiters.

Het simpel achter elkaar loslaten van indelingen op een vaag type vogel leidt tot een vermenigvuldi- ging van categorieën. Het vliegt — maar sladdert het of zweeft het? Het drijft — maar zinkt het ook af en toe? Al gauw beschikt de beginnende vogelaar over een respectabel aantal basistypen. Verdere verfijningen hoeven niet ingewikkeld te zijn.

Massamedia en publieksoverlicht- ing hebben helaas het ongeremd vogels benoemen lastig gemaakt. Fantasierijke stadsbewoners kon- den zich vroeger zonder enige moeite als kenner voordoen, vol- gens een eigen systematiek. In *Jeugd in de Pijp* beschreef Piet Bakker de aanpak van z'n vader. „Ik heb wat ik van de natuur weet, van mijn vader geleerd. Ik weet er dan ook werkelijk niets van.” Met rustige autoriteit

bracht vader Bakker op natuur- wandelingen vogels op naam. Zo- nodig een wetenschappelijke, om- dat de Nederlandse hem even was ontschoten. Pas na vele jaren viel hij door de mand.

Het aansluiten bij de echte na- men is tegenwoordig onontkoombaar, vanwege de gegroeide con- tremogelijkheden. Gelukkig be- rust de naamgeving vaak op door- zichtige principes. Zo zijn er zangvogels die voortdurend met hun staart bewegen: kwikstaarten. De rest is simpel te verzinnen en te onthouden: er is een witte, een gele en een grote gele kwikstaart. Een vogeltje dat opvalt doordat het zwart is en een rode staart heeft, heet inderdaad zwarte roodstaart. Maar het Nederlands is niet consequent. Waar een En- gelsman met de vage beschrijving 'black bird' meteen de naam van de vogel te pakken heeft spreken wij wat francofoon van 'merel'. Dat zijn kennisfeiten.

Illustraties van Pieter van der Helm (alg. Eelster)

In tegenstelling tot wat in vogel- boekjes beweerd wordt, is het nauwgezet op schrift stellen van bevindingen absoluut geen voor- waarde voor het lol beleven aan vogels. Het menselijk geheugen heeft een magische eigenschap die het verdient benut te worden: herinneringen, mits niet gecorri- geerd door raadpleging van notities, worden gaandeweg mooier. (Die merel en sperwer kwamen pal langs je hoofd schieten, de doodsnood en moordlust waren in hun ogen te lezen.) Wel nuttig is het altijd meenemen van een compact verrekijkertje, dat onop- vallend in de borstzak voor het grijpen ligt. Als extra last stelt dat weinig voor, en het is verbluf- fend hoeveel meer je ermee ziet. Terwijl andere wandelaars in het park met doffe blik naar hun hond staren, weet u niet alleen van die roofvogel die zojuist langs kwam zetten, maar u ziet ook hoe verderop een paar verveelde kraaien zijn aanwezigheid aangrij- pen voor een schitterend luchtge- vecht boven de stad, een natuur- film waardig. Maar het belang- rijkste expeditiemateriaal voor de- ze korte cursus is voldoende geld om af en toe op een terras wat te kunnen drinken.

Speciale stadsrisico's: misverstan- den. Op een zonnige dag in het park, met her en der gedrapeerde ontblote mensen, verdient het aanbeveling bij het vogelkijken regelmatig ostentatief de lucht te bestuderen, ook al is men uit op vogels op het gras. Zo worden de onschuldige bedoelingen duidel- ijk. Hetzelfde geldt bij het nach- telijk inspecteren van dakranden en raamkozijnen.

FRANS VAN DER HELM NRC

werkgroep voor vogel- en natuurbescherming midden-brabant

Dhr. G. van der Kaa
Van Rijckevorsellaan 17
5062 DH OISTERWIJK